

25 lat polskiej poligrafii

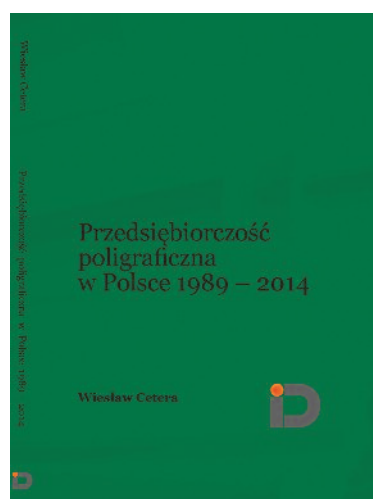
Okres transformacji przedsiębiorczości poligraficznej w Polsce

Monografia „Przedsiębiorczość poligraficzna w Polsce 1989-2014” autorstwa Wiesława Cetera (znanego także z publikacji na łamach „Poligrafiki”), wydana w bieżącym roku przez Stowarzyszenie Fair Business na zlecenie Instytutu Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego, to wnikliwe podsumowanie 25-lecia działalności polskiego sektora poligraficznego.

Jak pisze autor we wstępie: „Praca obejmuje dwudziestopięcioletnie rozwoju sektora poligraficznego w III Rzeczypospolitej (1990-2014). Transformacja systemów gospodarczych zainicjowana w 1989 roku sprawiła, że prywatna przedsiębiorczość poligraficzna powstawała praktycznie od podstaw. Jednak jej tradycje trzeba szukać dużo wcześniej. Dlatego monografia sięga swoją perspektywą czasową do pierwszych lat po odzyskaniu niepodległości (1918-1939) oraz obejmuje okres powojenny (1945-1989).

Pierwsze rozdziały książki zostały poświęcone przemysłowi poligraficznemu w okresie międzywojennym. Jego analiza opiera się na dostępnych informacjach statystycznych publikowanych w „Małym roczniku statystycznym” (1930, 1933, 1938) oraz na studiach literaturowych, udokumentowanych losach nielicznych polskich przedsiębiorstw poligraficznych. Z danych w nich zawartych wynika, że w czasach II Rzeczypospolitej poligrafia należała do nowoczesnych gałęzi przemysłu. Praca drukarza była bardzo dobrze opłacana, a wysoko wykwalifikowani specjaliści, maszyniści – drukarze czy linotypiści, należeli do robotniczej elity finansowej. Tym samym zawód drukarza należał do elitarnej grupy profesji.”

Stan poligrafii polskiej po II wojnie światowej także opisano na podstawie danych statystycznych, uzupełnionych informacjami zaczerpniętymi z Archiwum Akt Nowych oraz własnymi badaniami autora. Jak pisze Wiesław Cetera: „W drugiej połowie lat czterdziestych ubiegłego wieku nacjonalizacja zakładów drukarskich oraz wprowadzenie cenzury skutecznie ograniczyły rozwój prywat-

nej przedsiębiorczości poligraficznej. Państwowe przedsiębiorstwa tego sektora natomiast cieszyły się stosunkowo dobrą kondycją ekonomiczną. (...)

W okresie PRL-u rozwój poligrafii w dużym stopniu utrudniał ograniczony dostęp do najnowszych technologii. Były jednak przedsiębiorstwa, które nie tylko szczyły się wielkością nakładów, lecz także doskonałą jakością druku.

Istotne, wręcz rewolucyjne przeobrażenia w sektorze przedsiębiorczości poligraficznej nastąpiły w roku 1989 dzięki jego uwolnieniu z gorsetu cenzury oraz reglamentacyjnych ograniczeń.”

Przeobrażenia te dotyczyły głównie małych i średnich przedsiębiorstw poligraficznych, stanowiących wówczas (podobnie jak i obecnie) większość w tym sektorze. W rozdziale poświęconym okresowi transformacji autor porusza m.in. takie zagadnienia jak: obraz polskiego sektora poligraficznego na tle takiegoż sektora europejskiego, bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poligraficznych, inwestycje i źródła finansowania.

W odrębnym rozdziale autor przedstawił program prowadzonych przez siebie w latach 2004-2008 badań ankietowych wśród przedsiębiorstw poligraficznych (na temat technologii informacyjnych i zachowań innowacyjnych), w wyniku których sporządził charakterystykę badanych przedsiębiorstw uwzględniającą m.in. ich formę prawną i kapitał, wykształcenie i wiek kierowników, strukturę zatrudnienia, innowacyjność i wpływ na nią menedżerów. Bowiem, cytując autora: „Kluczowe znaczenie dla przyszłości poligra-

fii ma przedsiębiorca, właściciel, menedżer, od którego innowacyjnej i kreatywnej postawy zależy przyszłość przedsiębiorstwa w obliczu kryzysu gospodarczego oraz zmian technologicznych następujących w sektorze i jego otoczeniu, którego horyzont wykracza zdecydowanie poza rynek lokalny.”

Analizy statystyczne oraz badania ankietowe zostały uzupełnione prezentacjami siedmiu przedsiębiorstw poligraficznych, będących przykładami różnych modeli działania (Wojskowe Zakłady Graficzne, Drukarnia Pozkał, Quad/Graphics Europe, Multipress, Chesapeake Polska, Perfekt oraz Mazowieckie Centrum Poligrafii).

Jak wiadomo, nie wszystkie przedsiębiorstwa poligraficzne przeszły pomyślnie okres transformacji i etap przekształceń. Powody były różne: wielu właścicieli i menedżerów nie dokonało trafnych wyborów, co w konsekwencji doprowadziło do likwidacji ich przedsiębiorstw; wpływ na to miały także zewnętrzne warunki funkcjonowania zakładów. W rozdziale zatytułowanym „Bilans zamknięcia 25-lecia” autor, który przeprowadził wywiady z przedstawicielami zlikwidowanych firm, wymienia różne przyczyny upadków przedsiębiorstw poligraficznych takie jak m.in.: nadmierne zatrudnienie, zła struktura produkcji, zbyt duże koszty czy złe zarządzanie.

W rozdziale tym znalazły się też wyniki raportu NIK, która badała procesy transformacji w wybranych państwowych przedsiębiorstwach poligraficznych, w których procesy transformacji budziły zastrzeżenia.

Rozdział kończy opis aktualnej sytuacji w sektorze poligraficznym sporządzony na podstawie badań koniunktury, przeprowadzonych w lutym i we wrześniu 2012 roku oraz w kwietniu 2013 i powtórzonych w kolejnym roku. Uczestniczyły w nich kilkaset przedsiębiorstw poligraficznych. Na podstawie wyników przeprowadzonych ankiet oraz analiz danych statystycznych autor pokusił się o opracowanie prognozy rozwoju polskiego sektora poligraficznego do roku 2025.

Zasadniczym celem pracy – jak podaje autor – było sformułowanie propozycji i zaleceń dla przedsiębiorców i instytucji państwa, które powinny sprzyjać rozwojowi całego sektora poligraficznego. Wnioski te zostały umieszczone w ostatnim rozdziale.

Uzupełnieniem treści książki jest słownik terminów, który ma ułatwić jej lekturę czytelnikom niezorientowanym w specyfice sektora poligraficznego.

Publikacja zawiera także wiele przydatnych schematów i wykresów oraz wykaz bibliografii i źródła danych statystycznych. 12

FUJIFILM
Value from Innovation

SUPERIA for more.

Making offset printing more profitable.

FUJIFILM
SUPERIA